

Mikael Sindahl  
010-574 95 18

**BREVSVAR**

Datum  
2012-02-29

Dnr  
131 103260-12/1152

Humana Assistans AB  
Att: Harald Wessman  
Box 184  
701 43 Örebro

**Assistansersättning och skattefrågor kring personliga assistenters medverkan vid resor med den assistansberättigade**

---

Ni har i brev den 9 februari 2012 ställt frågor som har sin grund i Högsta förvaltningsdomstolens domar den 20 januari 2012 i mål nr 4659-11 och 4665-11. Domarna behandlar frågor kring resor som personliga assistenter, som också är nära anhöriga till den assistansberättigade (i fortsättningen kallad brukaren), gör tillsammans med brukaren. Frågan var om resorna ska betraktas som tjänsteresor eller som privata resor. I det ena målet är en kvinna anställd som personlig assistent åt sin man och i det andra är en far assistent åt sin dotter, 6 år. I båda fallen reser familjerna på en veckas semester vid Medelhavet och de anhöriga assistenterna arbetar heltid med assistans under semesterresan. I båda fallen fann domstolen att syftet med resan är att bereda familjen tillfälle till miljöombyte, rekreation och avkoppling. Resorna skulle därför inte betraktas som tjänsteresor.

Ni har bett om Skatteverkets svar på ett antal preciserade frågor. Det går inte för varje enskild situation ge svar som passar för alla de olika förhållanden som kan gälla när en brukare gör en resa och under resan behöver sin assistans. Det kan i varje situation finnas omständigheter som innebär att det måste göras avvikelser från de mer generella bedömningar som framgår av Skatteverkets svar nedan. Frågorna uppstår vid varje tillfälle den anställde assistenten på grund av arbetet lämnar sitt tjänsteställe. En personlig assistent har normalt sitt tjänsteställe i brukarens bostad. De frågor en assistansanordnare bör ställa sig är varför ska resan göras och vilka ska göra resan. Frågor som har stor betydelse för bedömningen av om resan ska räknas som en tjänsteresa eller inte är om assistenter och brukare tillhör samma hushåll. Av betydelse kan också vara om assistenter är närstående till brukaren utan att tillhöra samma hushåll som brukaren. Även utan de nämnda relationerna kan det uppstå fall där det blir aktuellt att beskatta den medföljande assistenten för hela eller del av kostnaden för resan.

Det finns många olika slag av resor där fråga är om resan skattemässigt ska bedömas som en tjänsteresa eller inte. Det kan handla om allt från en resa över helgen som görs till brukarens mor- eller farföräldrar och där assistenterna är brukarens föräldrar till halvårslånga resor till en brukares tidigare hemland och där assistenterna tillhör brukarens släkt från samma land. Det kan vara resor som görs uteslutande för att tillgodose brukarens önskemål eller behov. Det kan även gälla resor till vanliga semester mål där det inte finns någon annan relation än arbetsrelationen mellan brukare och assistent men där assistentens fritid är så stor i för-

Mikael Sindahl  
010-574 95 18

**BREVSVAR**

Datum  
2012-02-29

Dnr  
131 103260-12/1152

hållande till arbetstiden att det kan bli aktuellt att förmånsbeskatta den anställde för åtminstone en del av kostnaden för resan..

Av de nämnda domarna från Högsta förvaltningsdomstolen kan den slutsatsen dras att när det handlar om en resa som görs för att ge familjen tillfälle till miljöombyte, rekreation och avkoppling ska resan inte betraktas som en tjänsteresa om de medföljande assistenterna tillhör samma hushåll som brukaren. När det gäller andra närstående, som inte tillhör samma hushåll som brukaren, blir bedömningen svårare att göra huruvida resan även för dessa ska ses som en familjeresa och inte en tjänsteresa. Utgångspunkten för bedömningen bör då bli att resorna för dessa är att se som tjänsteresor om inte omständigheterna talar för annat. En sådan omständighet kan exempelvis inträffa när en närstående tillfälligt går in som assistent för att ersätta en assistent som inte är närstående under en resa. Ett annat exempel kan avse assistenter som följer med på långvariga utlandsresor till assistentens tidigare hemland där syftet med resan kan antas vara att också bereda assistenten tillfälle till att träffa och umgås med släkt och vänner i sitt tidigare hemland.

I den mån domarna från Högsta förvaltningsdomstolen innebär en skärpning av tidigare tillämpning av reglerna hos Skatteverket bör de inte tillämpas på resor som påbörjats före den 1 februari 2012.

Här följer i sammanfattning era frågor i den ordning ni ställt dem och med Skatteverkets svar eller synpunkter efter varje fråga.

1) En semesterresa till en turistort utomlands där den personliga assistenten inte är närstående till brukaren. Arbetstiden kommer att överstiga 6 timmar per dygn i genomsnitt. Ska assistenten förmånsbeskattas?

Svar: Genom rättspraxis har det skapats en "tumregel" som innebär att om arbetstiden för de anställda understiger i genomsnitt 6 timmar per dag eller 30 timmar under en vecka ska de anställda förmånsbeskattas för del av arbetsgivarens kostnad för resan. Hur stor andel det handlar om beror på graden av fritid jämfört med arbetstid. Mot den bakgrunden ska assistenten i frågan inte förmånsbeskattas.

2) Som arbetsgivare är det svårt att avgöra vad som är syftet med en resa som en assistent gör med sin brukare. Av utgången i de nämnda domarna drar vi slutsatsen att när en assistent är närstående till en brukare kan man anta (presumera) att syftet med resan är att bereda familjen tillfälle till miljöombyte, rekreation och avkoppling. För att bryta presumptionen bör annat syfte med resan visas, se exempel vid frågorna 3 – 7 nedan.

a) Delar Skatteverket vår bedömning enligt ovan?

Mikael Sindahl  
010-574 95 18

**BREVSVAR**

Datum  
2012-02-29

Dnr  
131 103260-12/1152

Svar: Det är också Skatteverkets bedömning när det gäller närstående i samma hushåll som brukaren. För andra närstående är presumtionen i stället att resan för dessa är en tjänsteresa om inte omständigheterna talar för annat. Se ovan.

b) Kan ledning dras av den närståendekrets som finns i 2 kap. 22 § inkomstskattelagen när man bedömer om brukaren är närstående till assistenten?

Svar: Den avgränsning av kretsen närstående som finns angiven i 2 kap. 22 § inkomstskattelagen (1999:1229, IL) kan vara tillämplig när det gäller att ange vilka som är närstående till brukaren i detta sammanhang. Som närstående räknas make, förälder, mor- och farförälder, avkomling (dvs. barn) och avkomlings make, syskon, syskons make och avkomling. Styvbarn och fosterbarn räknas som avkomling. Som make räknas också sambor som tidigare varit gifta med varandra eller som har eller har haft gemensamma barn. Kretsen bör enligt Skatteverkets uppfattning i detta sammanhang utvidgas till sambo utan gemensamma barn.

c) Kan man förutsätta att det är en tjänsteresa om assistenten inte ingår i den nyss nämnda närståendekretsen och arbetstiden överstiger 6 timmar per dygn?

Svar: Ja, i regel. I undantagsfall kan det dock ifrågasättas om det är en tjänsteresa. Det kan inträffa vid mycket långa utlandsvistelser i exempelvis en brukares tidigare hemland när det också är de icke närstående assistenternas tidigare hemland.

d) Är bedömningen olika för de olika personer som återfinns i inkomstskattelagens närståendekrets?

Svar: Se svaret på fråga 2 a).

e) Blir bedömningen annorlunda om det är en resa arrangerad av en organisation för funktionsnedsatta, strokeföreningen, autismföreningen eller liknande där det är tydligt att syftet är en resa för den funktionsnedsatte?

Svar: När det är tydligt att resan huvudsakligen görs för att tillgodose brukarens önskemål och behov talar det för att medföljande närstående assistenter inte ska förmånsbeskattas. Det gäller även om assistenten tillhör samma hushåll som brukaren.

3) En vuxen brukare reser till en rehabiliteringsanläggning utomlands som är särskilt anpassad för den assistansberättigades behov. Assistenten kan räknas som närstående. Arbetstiden kommer att överstiga 6 timmar per dygn i genomsnitt. Ska assistenten förmånsbeskattas för någon del av resans värde?

Mikael Sindahl  
010-574 95 18

**BREVSVAR**

Datum  
2012-02-29

Dnr  
131 103260-12/1152

Svar: En resa som görs för att brukaren ska få nödvändig vård eller rehabilitering vid särskilt anpassad vårdanläggning eller motsvarande bör för de medföljande assistenterna anses som en tjänsteresa även om assistenten är nära anhörig och tillhör samma hushåll som brukaren. Ingen förmånsbeskattning.

4) Samma förutsättningar som i fråga 3 men med kompletteringen att ytterligare en närstående till brukaren och assistenten följer med på resan. För brukaren är resan en kombination av rehabiliterings- och nöjesresa. Assistentens arbetstid kommer genomsnittligt att överstiga 6 timmar per dygn. Ska assistenten förmånsbeskattas för någon del av resans värde?

Svar: Denna resa är en kombination av rehabiliterings- och nöjesresa för brukaren. Med på resan följer också en närstående som inte ska arbeta som assistent. Den närstående assistenten arbetar heltid med assistansen. En bedömningsfråga där det är svårt att ge ett allmängiltigt svar. Kombinationen av rehabiliterings- och familjeresa kan innebära att den närstående assistenten (som antas tillhöra samma hushåll som brukaren) ska beskattas för en andel av resans värde. Resan kan delvis ses som en sådan resa med familjen som avses i de nämnda domarna från Högsta förvaltningsdomstolen.

5) Blir svaret på fråga 3 och 4 annorlunda om den assistansberättigade är ett minderårigt barn?

Svar: Brukarens ålder bör inte ha någon avgörande betydelse för bedömningen i fråga 3 och 4.

6) En 18-årig assistansberättigad person gör en semesterresa tillsammans med några vänner. Modern följer med som assistent på heltid. Resan är inte en familjeresa utan en resa som ungdomar utan funktionsnedsättning normalt gör utan sina föräldrar. Ska assistenten förmånsbeskattas?

Svar. Den beskrivna resan som uteslutande eller så gott som uteslutande styrs av brukarens önskemål och inte är en resa med familjen bör kunna anses som en tjänsteresa för assistenten även när assistenten är brukarens mor. Därför ingen förmånsbeskattning för modern.

7) En vuxen assistansberättigad person gör en semesterresa till turistort utomlands. Maken som arbetar som assistent under resan bekostar själv sin egen resa. Därutöver krävs ytterligare en assistent. Även parets vuxne son arbetar därför som personlig assistent på heltid under resan. Resan har karaktär av semesterresa för föräldrarna men utgör en sådan resa som föräldrar i vanliga fall gör utan medföljande vuxna barn. Ska sonen, assistenten förmånsbeskattas?

Mikael Sindahl  
010-574 95 18

**BREVSVAR**

Datum  
2012-02-29


Dnr  
131 103260-12/1152

Svar: Om sonen tillhör samma hushåll som brukaren är presumtionen att resan inte ska ses som en tjänsteresa för honom. Kan brukaren göra sannolikt att det handlar om en resa som vanligen görs utan medföljande vuxna barn och att det enbart är behovet av assistans som kräver sonens medverkan kan det vara ett skäl att inte förmånsbeskatta sonen.

8) Vilken betydelse har assistentens arbetstid för svaret på fråga 1 – 7? Blir bedömningen annorlunda om arbetstiden uppgår till 4 timmar respektive 8 timmar per dag?

Svar: Som en tumregel som brukar tillämpas av skattedomstolarna gäller att om arbetstiden uppgår till minst 6 timmar per dag eller minst 30 timmar per vecka förmånsbeskattas inte de anställda under exempelvis kurs- och konferensresor. Den tumregeln bör kunna tillämpas även i dessa fall. Det skulle då innebära att en assistent som arbetar ca 4 timmar per dag kan bli beskattad för del av resans värde. Jfr svaret på fråga 4.

Med vänlig hälsning



Mikael Sindahl  
Rättsavdelningen